

MANAGEMENTUL INFORMAȚIILOR ÎNTR-O
SOCIETATE DEMOCRATICĂ.
UN POSIBIL APORT LA DEMNITATEA UMANĂ ȘI
LIBERTATEA RELIGIOASĂ

Pr. lect. univ. dr. Ionuț Adrian GHIBANU

Universitatea Valahia din Târgoviște

Vicar eparhial al Arhiepiscopiei Târgoviștei

ighibanu@yahoo.com

Abstract: Information Management in a Democratic Society. A Possible Contribution to Human Dignity and Freedom of Religion

In a democratic society, information management is essential, as information came to be the most widely used means of communication. Both the state—through its tools and institutions—and churches must use information as effectively as possible, doing their best to eliminate—as far as possible—the danger of manipulation, immorality, and distortion of any kind.

Keywords: management, information, democracy, religion, dignity, freedom

Informația reprezintă unul dintre mijloacele democratice cele mai importante ale civilizației noastre, cu ajutorul căreia societatea și viața noastră funcționează. Este adevărat că există și pericolul denaturării, al distorsionării sau al manipulării și de aceea avem nevoie de un management responsabil și inteligent al informațiilor pentru a servi binele public, în mod moral și în limitele legislației existente.¹

Managementul informațiilor este foarte necesar societății noastre contemporane, pe de o parte pentru a putea organiza în mod optim viața și activitatea umană, comunicarea cu instituțiile de stat și celelalte entități de interes public, iar pe de altă parte de a asigura funcționarea corectă, eficace și necesară a vieții noastre publice și private.²

1 M. Mureșan, *Managementul informației economice folosind sisteme informatice. Metode. Modele. Aplicații*, Editura Pro Universitaria, București, 2012, p. 21.

2 C. Crawford, *The Politics of Life: 25 Rules for Survival in a Brutal and Manipulative World*, 2007, p. 19.

Din această perspectivă, putem vorbi despre un management informațional, la nivelul vieții publice, de unul la cel al vieții private, al instituțiilor de stat sau particulare.

Există un management al informațiilor cu caracter strategic de stat, cu instituții abilitate în acest sens, dar există și un management al informațiilor instituțiilor private, al celor economice care au căpătat o deosebită forță și prezență în ultima perioadă.³

Companiile transnaționale se bazează pe un management profesionist și puternic, ce adesea rivalizează cu cel al instituțiilor abilitate ale unor state. De asemenea, managementul inteligent al informațiilor este o necesitate dată de multitudinea de interese economice, de conflictul economic asimetric mondial, purtat mai cu seamă de marile companii, ce uneori implică și statele, ori de amestecul de interese politice, economice și etnice ce se văd cu ochi de specialist ușor, astăzi în multe locuri.

Un exemplu clar de management al informațiilor l-am putut constata cu toții cu prilejul *Referendumului pentru familie*, din toamna anului 2018, când numeroase instituții nonguvernamentale, economice, de lobby politic și nu numai, de la noi și din afară, s-au implicat și au mistificat sensul clar și exact al demersului, inducând în mod fals ideea, în mințile multora, că miza ar fi de fapt alta, amnistierea unui politician aflat la putere!

Evident o manipulare voită, un fals, dar bine manageriat, ce a dus la înfrângerea susținătorilor referendumului. Desigur, populația, în marea ei majoritate ar fi votat pentru familia tradițională, dar asocierea profesionistă, de mare amploare, agresivă și direcționată, a dus la rezultatul știut, adică la netrecerea acestei inițiative legislative. Aceasta a dus la vocalizare ași radicalizarea micro minorităților sexuale, deși nimeni nu s-a pronunțat pentru limitarea drepturilor lor existente și îndeajuns, ci pentru oprirea eventualelor abuzuri asupra valorilor și familiei tradiționale. Trebuie să recunoaștem că bunul simț și sinceritatea au fost copleșite de o strategie informațională bine pusă la punct și bine direcționată! De la ea, bisericile și organizațiile creștine implicate trebuie să învețe, ca pe viitor să utilizeze aceleași arme și să deprindă mult mai buna lor utilizare.

Pentru o societate democratică este esențial ca spațiul informațional să fie bine reglementat, iar orice derapaje să fie clar corijate. Aici,

³ E. Burduș, *Tratat de management*, Ediția a III-a, Editura Pro Universitaria, București, 2017, p.17.

trebuie să existe bine stabilit un cadru democratic care să nu impună sub nicio formă cenzura sau limitarea dreptului la libera exprimare.⁴

Acesta este un drept care trebuie să primeze chiar asupra acuzelor de ofensă, utilizate strategic de microminorități pentru a obține avantaje în această luptă cu valorile tradiționale.

Fenomenul *fake news* trebuie să beneficieze de o atenție aparte din partea instituțiilor abilitate, în așa fel încât ele trebuie combătute cu maximă eficacitate, tocmai pentru prezervarea spiritului democratic și al libertății și demnității umane.⁵

Din perspectivă religioasă, această problematică a managementului informațiilor se poate referi, mai cu seamă la acele campanii de victimizare a organizațiilor religioase sau a Bisericilor, din cauza unor derapaje ale membrilor ei, ori din perspectiva așa-zisei perspective științifice ce intră în conflict cu doctrina religioasă.

Aici, pe de o parte, trebuie să spunem că nu trebuie să idolatrizăm niciodată știința, căci ceea ce ieri era adevăr, astăzi e desuet și ceea ce astăzi e certitudine, mâine poate fi o eroare!

Desigur, perspectiva religioasă sprijină și încurajează știința, cultura și educația, dar le pune sub primatul adevărului revelat și niciodată invers. Pe de altă parte, ideologia atee, adesea, utilizează elemente greșit prezentate sau manipulator promovate pentru a ataca religia în general.

Un management inteligent al informațiilor trebuie utilizat în mod obligatoriu de entitățile religioase pentru a le apăra de distructivă și manipulatoria forță a informației, imoral utilizată.

Un alt exemplu, îl avem astăzi cu diferite afirmații controversate puse pe seama actualului Suveran Pontif, Papa Francisc, care par revoluționare și în contradicție cu învățătura de credință tradițională catolică, dar cine merge la discursurile originale vede că sunt numai manipulări cu sensul clar de a discredita respectiva Biserică!

Un alt caz concret, este cel al Catedralei Naționale din București, împotriva căreia s-au proferat cele mai ciudate și năzbătioase vorbe urâte, uitându-se de fapt de stringența acestui proiect, de faptul că nu e nici pe de parte așa de mare și în nici un caz așa de costisitor! S-a creat manipularea informațională referitor la ce s-ar putea face cu banii ce se

4 B. Teodorescu, *Cinci milenii de manipulare*, Ed. Tritonic, 2007, p.27.

5 R. Stern, *The Gaslight Effect: How to Spot and Survive the Hidden Manipulation Others Use to Control Your Life* (2008), p.24.

cheltuiește pe construirea ei, ori opunându-se necesitatea construirii de școli sau de spitale⁶.

Puțini au sesizat ipocrizia și minciuna, manipularea și falsitatea. Se construiesc o mulțime de stadioane și săli de sport, fără a avea în majoritate microbiști sau fani ai sporturilor printre concetățenii noștri, da nimeni nu se opune nici măcar verbal, căci ele sunt necesare! Apoi, multe școli se închid din cauza lipsei de elevi, urmare a scăderii natalității, iar numărul de spitale, mai bine zis de paturi de spital pe cap de locuitor este reglementat prin acordurile de aderare la UE.⁷

La fel, cazul *Colectiv*, s-a încercat victimizarea aiurea și absurdă a Bisericii, care nu a avut nicio implicare și absolut nicio vinovăție în catastrofa produsă, dar unii au considerat a fi un moment oportun pentru a ataca unul dintre simbolurile națiunii noastre.⁸

Observăm în presă numeroase cazuri de atacare a Bisericii, pornind de la unele derapaje ale slujitorilor ei. Iar un exemplu este cel al câte unui conducător auto ce a produs o abatere de la normele legale. Ceea ce e scos în față, nu este faptul că e un șofer indisciplinat, că este cleric, ca și când la ceilalți șoferi în cauze similare este identificată profesia, ori profesia se identifică cu greșeala lor!⁹

Instituțiile ecleziale trebuie să fie mult mai prezente în spațiul virtual, pentru a-și promova imaginea și a contracara astfel de manipulări, mai cu seamă că oamenii sunt foarte puțin educați să discearnă între adevăr și minciună în mediul virtual. Progresul științei și al tehnologiei a dus, treptat, la apariția unui nou model de civilizație în care comunicarea a devenit esențială. Indiferent de vârstă, religie, statut social, culoarea pielii sau orice altceva ar diferența oamenii între ei, comunicarea este considerată a fi cel mai important atribut uman.

Actul comunicării este unul sacru, deoarece exteriorizăm, nu forme fără fond, ci gânduri, trăiri, experiențe etc., ceea ce ne poziționează mai aproape sau mai departe unii față de alții. Dezvoltarea fără precedent a tehnicii, apariția internetului și, apoi, a rețelelor de comunicare socială

6 https://www.stiripesurse.ro/catedrала-mantuirii-neamului-adevaruri-dincolo-de-manipulari_1146566.html

7 <https://www.activenews.ro/stiri-social/Un-ziarist-demonteaza-manipularea-cu-spitale-vs-catedrale-in-mai-putin-de-1-MINUT-Stiti-cate-institutii-medicale-a-construit-Biserica-in-ultimii-ani-Raspunsul-AICI-126673>

8 <https://basilica.ro/biserica-si-colectiv-adevarul-prea-putin-mediatic/>

9 <https://doxologia.ro/interviuri/video-de-ce-de-catre-cine-este-atacata-astazi-biserica>

a dus la o transformare profundă a societății noastre, la valorizarea majoră a acestui tip de comunicare și la schimbarea chipului lumii noastre, conform acestei paradigme.

Biserica trebuie să fie prezentă pe rețelele de socializare, să utilizeze informația cu toate tehnicile aferente ei, dar nu doar instituțional, ci mai cu seamă prin intermediul credincioșilor ei, dintre care tinerii reprezintă segmentul privilegiat al comunicării.¹⁰

Deși, cei mai vulnerabili la manipulare, totuși ei sunt cei mai receptivi la comunicarea prin intermediul rețelelor de socializare pe care le văd ca pe niște mijloace foarte personale de comunicare, uneori mai feriți de supravegherea părinților, un spațiu de intimitate și de comunicare rapidă

Din această perspectivă, responsabilitatea principală revine adulților¹¹, pentru a-i educa pe cei tineri să se raporteze cu responsabilitate și prudență la noile mijloace de comunicare și să nu pice în diferite capcane ale unora rău intenționați.

Adulți trebuie să aibă în vedere propria lor educație și vulnerabilitate față de utilizarea corectă a informației, pe care trebuie să le folosească cu conștiința că ele trebuie să crească comuniunea, solidaritatea și colaborarea dintre oameni, iar tot ceea ce nu se supune acestor criterii trebuie eliminat din actul comunicării.¹² Comunicăm pentru a împărtăși din viața, bucuriile, speranțele, încercările, provocările și nevoile vieții noastre, la fel, ceea ce ne încântă și ceea ce ne ajută să cunoaștem mai bine lumea și pe Dumnezeu, precum și binele, adevărul, dreptatea și frumosul.

Nu tot ceea ce circulă prin intermediul informației, mai ales în mediul on line, este folositor, bun sau adevărat, de aceea prudența, înțelepciunea și binele trebuie să fie criteriul de utilizare al acestora.

Tinerii au nevoie de îndrumare din partea părinților¹³, a profesurilor, a clericilor și a tuturor acelorora ce au responsabilitatea vieții și educației lor.

10 P. Dobrescu, Alina Bărăgoanu, *Mass-media și societatea*, București, 2003, p.273

11 Ioan-Gheorghe Rotaru, "Viile noastre sunt în floare. Responsabilitatea adulților creștini față de copii și adolescenți", în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 460, 17-23 iunie 2010, p. 3.

12 <https://ziarullumina.ro/societate/actualitate-sociala/copiii-si-pericolele-de-pe-rețelele-de-socializare-98944.html>

13 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Misiunea creștină din familie”, în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 463, 8-14 iulie 2010, p.7.

Informația și mediul *on line* trebuie să susțină spiritul de solidaritate, camaraderia, colaborarea, respectul și demnitatea, în așa fel încât să-i ajute să relaționeze frumos și să cunoască mai bine lumea cu toate cele de folos vieții, dintre care valorile credinței și ale culturii sunt cele mai importante.

În epoca comunicării globale, avem datoria de a utiliza informația, pentru a urma îndemnul Mântuitorului Hristos: „Ceea ce vă spun la întuneric, spuneți la lumină, iar ceea ce auziți la ureche, predicați de pe acoperișuri” (Matei 10:27).¹⁴

Prin toți cei ce cred, Biserica¹⁵ trebuie să-L vestească pe Hristos și să iasă în întâmpinarea omului pe toate căile pe care acesta merge, iar rețelele de socializare trebuie să fie o cale de întâlnire cu Hristos, prin mărturisirea noastră înțeleaptă, curajoasă și adecvată timpurilor noastre, în respect față de libertatea și demnitatea umană.

Capacitatea de înțelegere și limbajul interlocutorilor noștri sunt esențiale pentru eficacitatea propovăduirii noastre, de aceea, ele nu trebuie criticate, ci numai înțelese și utilizate.

Dintre pericolele lumii virtuale, amintim de egolatrie și individualism, evidente prin moda selfie-urilor, înșelăciune, prin intermediul reclamelor mincinoase, a imoralității și a traficului de persoane, consumul de stupefiante, agresivitatea și furia, învrăjbirea rasială, religioasă, etnică sau politică, manipularea electorală, ori înstrăinarea de viața reală, de prieteni, familie, comunitate parohială sau școlară.¹⁶

De la manipularea economică, cu reclame de tot felul ce te îndeamnă să cumperi un produs sau altul, până la cea politică, ce demonizează sau sacralizează o persoană, o ideologie sau un partid, în detrimentul altora, până la false matrice educaționale și nefolositoare ideologii sociale, ori încurajarea unui mod de a gândi relativist, toate sunt pericole mortale ce pândesc la tot pasul în cadrul noilor mijloace de comunicație socială, dar care nu le anulează, nici utilitatea, nici necesitatea, ci trebuie să ne facă mai prudenți, mai echilibrați și mai atenți!

14 L.V. Iftene și Șt.A. Dinu, *Oferta globalizării*, Galați, Editura Episcopiei Dunării de Jos, 2005, p.12.

15 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Biserica lui Dumnezeu, sursa unui Râu al Vieții și al Vindecării”, *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul XI, nr.564, 20-26 sept. 2012, p.5.

16 <http://www.ercis.ro/actualitate/viata.asp?id=20110544>

Utilizarea media digitală în lucrarea pastoral-misionară presupune responsabilitate eclezială și înțelepciune pastorală, deoarece, deși o tehnologie nouă oferă oamenilor noi posibilități de dezvoltare, totuși ea poate aduce și noi provocări sau pericole în privința păstrării valorilor spirituale, culturale și sociale tradiționale ale persoanelor și popoarelor.¹⁷

Persoana umană și comunitățile umane trebuie să folosească informația supunând-o moralei și niciodată invers, iar omul trebuie să fie mai presus de ele, întotdeauna fără a-i răpi demnitatea și libertatea ca daruri dumnezeiești inalienabile.

Informația bine utilizată trebuie să năruiască zidurile de izolare, să ne apropie, să ne facă mai buni și mai solidari, mai apropiați și mai receptivi la nevoile specifice fiecăruia, să ne angajeze pe calea colaborării, a cooperării și a solidarității.

Bibliografie

Volume

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată și tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului. Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009.
- Burduș, E., *Tratat de management*, Ediția a III-a, Editura Pro Universitaria, București, 2017.
- Crawford, C., *The Politics of Life: 25 Rules for Survival in a Brutal and Manipulative World* (2007).
- Dobrescu, P., Bărăgoanu, A., *Mass media și societatea*, București, 2003.
- Iftene, L. V., Dinu, Șt. A., *Oferta globalizării*, Galați, Editura Episcopiei Dunării de Jos, 2005.
- Mureșan, M., *Managementul informației economice folosind sisteme informatice. Metode. Modele. Aplicații*, Editura Pro Universitaria, București, 2012.
- Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Viile noastre sunt în floare. Responsabilitatea adulților creștini față de copii și adolescenți”, în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 460, 17-23 iunie 2010.

¹⁷ <https://basilica.ro/patriarhul-daniel-despre-utilizarea-retelelor-de-socializare-si-a-internetului/>

- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Misiunea creștină din familie”, în *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul IX, nr. 463, 8-14 iulie 2010.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Biserica lui Dumnezeu, sursa unui Râu al Vieții și al Vindecării”, *Argeșul ortodox*, Săptămânal teologic, bisericesc și de atitudine al Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș, anul XI, nr.564, 20–26 sept. 2012.
- ✦ Stern, R., *The Gaslight Effect: How to Spot and Survive the Hidden Manipulation Others Use to Control Your Life* (2008).
- ✦ Teodorescu, B., *Cinci milenii de manipulare*, Ed. Tritonic, 2007.

Surse on line

- ✦ <http://www.ercis.ro/actualitate/viata.asp?id=20110544><https://basilica.ro/patriarhul-daniel-despre-utilizarea-retelelor-de-socializare-si-a-internetului/>
- ✦ <https://basilica.ro/biserica-si-colectiv-adevarul-prea-putin-mediatizat/>
- ✦ <https://doxologia.ro/interviuri/video-de-ce-de-catre-cine-este-atacata-astazi-biserica>
- ✦ <https://www.activenews.ro/stiri-social/Un-ziarist-demonteaza-manipularea-cu-spitale-vs-catedrale-in-mai-putin-de-1-MINUT-Stiti-cate-institutii-medicale-a-construit-Biserica-in-ultimii-ani-Raspunsul-AICI-126673>
- ✦ https://www.stiripesurse.ro/catedrala-mantuirii-neamului-adevaruri-dincolo-de-manipulari_1146566.html
- ✦ <https://ziarullumina.ro/societate/actualitate-sociala/copiii-si-pericolele-de-pe-retelele-de-socializare-98944.html>